

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΙΔΟΜΕΝΗΣ

Του Ιωάννη Κ. Αναγνωστίδη

Δασκάλου του 2ου Δ.Σ. Αξιούπολης

Το Δημοτικό Σχολείο Ειδομένης λειτούργησε από την τουρκοκρατία μέχρι το 1996. Εκ των πραγμάτων, η λειτουργία του χωρίζεται σε τρεις περιόδους: Α΄ περίοδος (Τουρκοκρατία, ως το 1913), Β΄ περίοδος (1913-1949) και Γ΄ περίοδος (1950-1996).

Α΄ περίοδος (Τουρκοκρατία, ως το 1913)

Στο Σέχοβο, όπως ονομαζόταν η Ειδομένη, λειτούργησε το ελληνικό σχολείο από το 1870. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει ο Τιμοθεάδης ερευνώντας τα αρχεία του υπουργείου Εξωτερικών, συνάγοντας τις αποδείξεις πληρωμής του μισθού του δασκάλου ή της συνδρομής υπέρ του σχολείου, και τους καταλόγους των εκπαιδευτικών προϋπολογισμών του ελληνικού Προξενείου Θεσσαλονίκης (Τιμοθεάδης Ι. Τιμόθεου, *Η Παιδεία στον Καζά Γιαννιτσών (περιφέρεια Γιαννιτσών Γουμενίσσης 1870-1912)*, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 201-202, όπου αναφέρονται και τα παρακάτω στοιχεία: «(1887-1888) συνδρομή υπέρ του σχολείου 6 λίρες οθωμανικές, (1896-1897) συνδρομή υπέρ του σχολείου 9 λ. οθ., (1897-1898) μισθός διδασκάλου **Ζαφειρίου Παπαγεωργίου** 9 λ. οθ., (1899-1900) μισθός διδασκάλου 12 λ. οθ., (1902-1903) μισθός διδασκάλου **Γεωργίου Κ. Σταματάκου** 18 λ. οθ., ...; (1904-1905) μισθός διδασκάλου 12 λ. οθ., (1905-1906) μισθός διδασκάλου 21 λ. οθ., ...; (1909-1910) μισθός διδασκάλου 25 λ. οθ., (1910-1911) μισθός διδασκάλου 27 λ. οθ., ...; (1912-1913) μισθός διδασκάλου 23 λ. οθ.»).

Το σχολείο λειτούργησε ως μονοτάξιο, στεγαζόμενο σε κτίριο το οποίο είχε οικοδομήσει η κοινότητα για το σκοπό αυτό. Φοιτούσαν σ' αυτό περί τους 150 μαθητές ετησίως. Ο αριθμός αυτός είναι απόλυτα

δικαιολογημένος, καθώς η ηλικία των μαθητών δεν ήταν αυστηρά προκαθορισμένη. Υπήρχαν, σύνηθες φαινόμενο, μαθητές μέχρι και 16 ετών που φοιτούσαν χωρίς να καταφέρνουν όλοι να απολύονται για διαφόρους λόγους. Ούτε οι τάξεις, με τη μετέπειτα μορφή τους, υπήρχαν, αλλά αυτές ορίζονταν ως το σύνολο μαθητών που είχαν το ίδιο μάθημα. Και βέβαια σύστημα διδασκαλίας δεν μπορούσε να εφαρμοσθεί άλλο από το αλληλοδιδασκτικό προς εκμάθηση ανάγνωσης και γραφής, το οποίο εξαντλούνταν στο επίπεδο ευχερούς ανάγνωσης εκκλησιαστικών βιβλίων.

Οι δάσκαλοι της εποχής αυτής, συνήθως «γραμματοδιδάσκαλοι», μισθοδοτούνταν στην αρχή από την ελληνική κοινότητα και αργότερα από το ελληνικό κράτος δια του Προξενείου Θεσσαλονίκης και μέσω της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, για να μη φανεί ότι πληρώνονταν απευθείας(Τιμοθεάδη Ι. Τιμόθεου, όπου παραπάνω σημείωση 1, σ. 202).

Διαθέτοντας άφθονο χρήμα, η βουλγαρική προπαγάνδα κατόρθωσε να διεισδύσει στους πατριαρχικούς του Σεχόβου ιδρύοντας και βουλγαρικό σχολείο. Σε αγαστή συνεργασία με την Ουνία, πίεζαν τους κατοίκους να προσχωρήσουν στην Εξαρχία. Αποσπούσαν δια της βίας δηλώσεις προσχώρησης, που όμως δεν γίνονταν πάντα πιστευτές από τις διοικητικές αρχές της Γευγελής, στις οποίες απευθύνονταν. Απειλές ασκούσαν και στους δασκάλους του ελληνικού σχολείου, από τους κομιτατζήδες, όπως και στους γονείς, απαγορεύοντάς τους να στέλνουν τα παιδιά τους στο ελληνικό σχολείο(Τιμοθεάδη Ι. Τιμόθεου, όπου παραπάνω σημείωση 1, σ. 202).

Η κατάσταση άρχισε να μεταβάλλεται όταν, κατά τη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα, έγινε αισθητή στην περιοχή η δράση των ελληνικών ανταρτικών σωμάτων. Οργανώθηκε η επιτροπή αμύνης του χωριού, οι κομιτατζήδες δεν μπορούσαν πια να εκβιάζουν με την ίδια ευκολία και το βουλγαρικό σχολείο έκλεισε το 1905(Το συμπέρασμα αυτό από τον Τιμοθεάδη, όπου παραπάνω σ. 202. Στο χάρτη VILAYETDESALONIQUE (CARTEDES ICOLESCRITIENNES) του ISTITUTOGEOGRAFICODEAGOSTINI, ROMA 1906, στο Sehonο σημειώνεται βουλγαρικό σχολείο και ελληνικό μοναστήρι. Όπως απέδειξε ο Τιμοθεάδης οι, Ιταλικής και Παπικής έμπνευσης και εκτύπωσης, χάρτες για τα σχολεία στη Μακεδονία ήταν βουλγαρόφιλοι, γιατί ήταν γνωστό το μίσος των Ιταλών και του Βατικανού για τους Έλληνες Ορθόδοξους. Αποτυπώθηκε στο χάρτη η προ της έναρξης του Μακεδονικού Αγώνα διαμορφωθείσα κατάσταση και όχι η πραγματική.).

Το καλοκαίρι του ίδιου έτους, σύμφωνα με επιστολή του Μ. Δημάδη (Μ. Δεράου), Δ/ντή των σχολείων Γουμενίσσης, προς το Προξενείο Θεσσαλονίκης, διορίζεται δάσκαλος ο Δημήτριος Παπαστεφάνου στο σχολείο του Σεχόβου. Ο Δεράου επισκέπτεται και το Σέχοβο παρέχοντας πληροφορίες για τις

οργανωτικές προσπάθειες εναντίον της βουλγαρικής προπαγάνδας(Τιμοθεάδη Τιμ., όπου παραπάνω σ. 202).

Ο Γρηγόριος Παπαζαφειρίου (1881-1954), εκ Σεχόβου, τελειώνοντας τις εγκύκλιες σπουδές στο χωριό του φοιτά κατόπιν στο Ελληνικό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης, λαμβάνοντας μάλιστα και υποτροφία ανά τετραμηνία 2 λίρες οθωμανικές(Τιμοθεάδη Τιμ., όπου παραπάνω σ. 237.). Είναι προφανές ότι ήταν προορισμένος για δράση στον αγώνα. Έτσι, κατόπιν συστάσεως του Γενικού Προξένου Θεσσαλονίκης, εισήχθη στο Διδασκαλείο Θεσσαλονίκης, σπούδασε δάσκαλος και διορίσθηκε σε διάφορα χωριά (και στο Σέχοβο), όπου του ανέθεταν εμπιστευτικές υπηρεσίες. Είχε εντολή να τονώσει το ηθικό των κατοίκων και να εξάψει τα πατριωτικά τους αισθήματα. Του παρέδιδαν επίσης όπλα και πολεμικό υλικό για να τα μεταφέρει και να τα παραδώσει στα Κέντρα Αμύνης του Μακεδονικού Αγώνα (Ανεστόπουλου Άγγελου, Ο Μακεδονικός Αγών 1903-1908, τόμος Γ', (Μακεδονομάχοι Ειδομένης).).

Τα ονόματα των υπολοίπων δασκάλων της περιόδου δεν έχουν σωθεί επειδή δεν υφίσταται αρχείο.

Β' περίοδος (1913-1949)

Μετά την απελευθέρωση (1913) όσοι είχαν παρασυρθεί από τη βουλγαρική προπαγάνδα επέστρεψαν στο Ορθόδοξο Πατριαρχείο, ενώ ελάχιστοι αμετανόητοι αναχώρησαν οικειοθελώς για τη Βουλγαρία. Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-1913 το κτίριο του σχολείου κατεδαφίστηκε, αλλά μετά ανεγέρθη νέο, τετρατάξιο, από το ελληνικό πλέον κράτος. Φοιτούσαν ετησίως, όπως παραδίδεται προφορικά, περί τους 200 μαθητές, αριθμός που δικαιολογείται από το ότι ο πληθυσμός του Σεχόβου, όπως παρουσιάζεται από τις προ του 1913 στατιστικές, κυμαινόταν ανάμεσα σε 800 και 1000 άτομα.

Την εποχή αυτή, και μέχρι το 1916, αναφέρεται ότι δίδαξαν στο σχολείο και οι Δημήτριος Βουφόπουλος (εκ Γευγελής, τελειόφοιτος Γυμνασίου, αυστηρός και δραστήριος), Ιωάννης Ξανθός (εκ Γευγελής, τελειόφοιτος υποδιδασκαλείου, με έντονη δράση κατά το Μακεδονικό Αγώνα, τιμηθείς δια μεταλλίου). Επίσης αναφέρονται και δύο γυναίκες, η Μαρίκα Κύρκου (τελειόφοιτος σχολής νηπιαγωγών) και η Άννα Στοϊδου.

Την άνοιξη του 1916 κατέλαβαν την περιοχή τα γερμανοβουλγαρικά στρατεύματα. Οχύρωσαν την τοποθεσία και την κατέστησαν γραμμή πυρός. Κατεδάφισαν το σχολείο και αποζημίωσαν την Κοινότητα με γερμανικές ομολογίες. Σχολείο δεν λειτούργησε διότι οι κάτοικοι μεταφέρθηκαν στη Βουλγαρία μέχρι το 1919, οπότε επανήλθαν και λειτούργησε ξανά το σχολείο, μονοτάξιο όμως και στεγαζόμενο σε μια οικία του χωριού ως το 1926 (Τα στοιχεία

για το σχολείο της Ειδομένης αντλούνται από δύο εκθέσεις, η μία του 1955 και η άλλη του 1957, γραμμένες μάλλον από τον Δ/ντή τότε του σχολείου Καραλή Θεόδωρο.). Τα επτά αυτά έτη δίδαξε ο Γρηγόριος Παπαζαφειρίου (βλέπε για τη δράση του στην Α΄ Περίοδο). Το 1924 εγκαταστάθηκαν στο Σέχοβο πολλές προσφυγικές οικογένειες από την Ανατολική Θράκη.

Έχει διασωθεί, γραμμένο στα τετράδια του μαθητή της Ε΄ τάξης Γεώργιου Μιχαηλίδη, το πρόγραμμα μαθημάτων του σχολικού έτους 1924-25:

(Εβδομαδιαίο Πρόγραμμα μαθημάτων της Ε΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Σεχόβου το 1924-25)

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ
Ανάγνωσι	Ανάγνωσι	Ανάγνωσι
Γραμματική	Γραμματική	Γραμματική
Φυσική Πειραματική	Φυσική Πειραματική	-
μ.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Γεωγραφία	Γεωγραφία	-
Θρησκευτικά	Θρησκευτικά	Γεωγραφία
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ
Ανάγνωσι	Ανάγνωσι	Ανάγνωσι
Αριθμητική	Αριθμητική	Γεωμετρία
-	Ιστορία	Ιστορία
μ.μ.	μ.μ.	μ.μ.
-	Φυσική Ιστορία	Φυσική Ιστορία
Καλλιγραφία	Καλλιγραφία	Καλλιγραφία

Το πρόγραμμα ήταν προσαρμοσμένο στις εκπαιδευτικές ανάγκες της εποχής και στην εκμάθηση της γλώσσας και στην παροχή στοιχειωδών γνώσεων επιστημών. Ιδιαίτερη βαρύτητα στην καλλιγραφία των γραμμάτων και στη γεωγραφία. Ο Παπαζαφειρίου δίδασκε προφορικά το μάθημα γράφοντας στον πίνακα τα κυριότερα σημεία. Οι μαθητές αντέγραφαν στο τετράδιο με μολύβι και μετά τα ξαναπερνούσαν από πάνω με μελάνι.

Το 1926 το Σέχοβο λαμβάνει το όνομα της αρχαίας μακεδονικής πόλης Ειδομένης, η οποία αναφέρεται στην Ιστορία του Θουκυδίδη. Το ίδιο έτος ανεγέρθη από το κράτος νέο κτίριο, διτάξιο. Σιγά-σιγά πλουτίσθηκε με ωραία έπιπλα και με πολλά

εποπτικά μέσα, όπως και με σχολικό κινηματογράφο και ραπτομηχανές για εκμάθηση και εξάσκηση των μαθητριών.

Από το 1926 και επί είκοσι χρόνια, μέχρι το 1946, υπηρέτησε ως δάσκαλος και διευθυντής του σχολείου ο δημοδιδάσκαλος Σιδηρόπουλος Γεώργιος. Γεννήθηκε στον Πόντο, όπου σπούδασε και εργάστηκε ως δάσκαλος. Αναγκάστηκε όμως να καταφύγει στην ομόθρησκη Ρωσία για να αποφύγει επιστράτευσή του από τον τουρκικό στρατό. Εργάστηκε κι εκεί ως έλληνας δάσκαλος.

Το 1925 έφτασε με πλοίο στον Πειραιά. Το επόμενο έτος διορίστηκε στην Ειδομένη και χάρις στη δική του πρωτοβουλία το σχολείο είχε κήπο, μουσείο, ζωοτροφείο και μελισσοκομείο. Η δράση του δεν ήταν μόνο σχολική,

ήταν εθνική, πολιτική και κοινωνική επίσης.

Το 1932, κατά την οριστική διανομή του αγροκτήματος Ειδομένης, δίδεται στο σχολείο κλήρος 25,5 στρεμμάτων από τέσσερα αγροτεμάχια αποτελούμενος. Το 1972 προστίθεται ακόμη ένα αγροτεμάχιο και αυξάνεται η συνολική έκταση φτάνοντας τα 29,5 στρέμματα. Κάθε τέσσερα χρόνια, μετά από φανερή πλειοδοτική δημοπρασία, ενοικιάζονται ανά τεμάχιο και το μίσθωμα αποδίδεται στο σχολικό ταμείο. Ενδεικτικά ποσά κατά καιρούς: το 1947 556.000 δρχ., το 1957 6.005 δρχ., το 1964 1.260 δρχ., το 1981 31.725 δρχ. και σήμερα (2001) 370.000 δρχ.

Το 1939 ο Σιδηρόπουλος βρήκε στο νεκροταφείο της Γευγελής (εκτός ελληνικών συνόρων) το σταυρό της δασκάλας Αικατερίνης Χατζηγεωργίου. Πάνω έγραφε τα εξής: «Υπέρ της εις τον Θεόν των Ελλήνων πίστεως αγωνιζομένη, πυρί υπό των Βουλγάρων παραδοθείσα, ενθάδε κείμαι, Αικατερίνη Χατζηγεωργίου διδάσκαλος, 18 Οκτωβρίου 1904». Η ηρωίδα αυτή του Μακεδονικού Αγώνα κάηκε ζωντανή από τους κομιτατζήδες στο χωριό Γκρέτσιστα (εκτός ελληνικών συνόρων) την αυτή ημερομηνία, μη δεχόμενη να προδώσει τον αγώνα. Το σταυρό αυτό μετέφερε στην Ειδομένη με μια πομπή που αποτελούνταν από ιερείς και μουσική εκ Γευγελής. Τον τοποθέτησε στο προαύλιο του σχολείου, στο ηρώο.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής, ο Σιδηρόπουλος προσπάθησε να κρατήσει υψηλό το φρόνημα των κατοίκων. Με τις διασυνδέσεις που είχε αναπτύξει κατόρθωνε να επηρεάζει τις αποφάσεις των Γερμανών κατακτητών εναντίον των επιδρομέων Βουλγάρων και προς όφελος των κατοίκων της περιοχής. Έχει μείνει χαρακτηριστικό το γεγονός, ότι ο Σιδηρόπουλος κατόρθωσε να πείσει τους Γερμανούς να κατεβάσουν τη βουλγαρική σημαία από το καμπαναριό της

εκκλησίας του χωριού. Πάντως το σχολείο τότε υπολειτουργούσε, μιας και οι πολεμικές συνθήκες συντελούσαν σ' αυτό(Το 1943-44 αναφέρονται τα ονόματα των **Θωμόπουλου Λεωνίδα** και **Ευάγγελου Αθανάσιου** ότι δίδαξαν στο σχολείο της **Ειδομένης** (Μόσχοβα Αικατερίνης, Δ/ντριας του Σχολείου, Υποβολή Δελτίου Πληροφοριών, Πινάκων και Στοιχείων του Δημ. Σχ. Ειδομένης προς τον κ. Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων Παιονίας, Ειδομένη, αρ. πρωτ. 45/29-5-1977), χωρίς να μπορεί να διασταυρωθεί η πληροφορία.). Μετά την απελευθέρωση εργάστηκε για την ίδρυση μαθητικών συσσιτίων και ήταν οργανωτής του προσκοπισμού στην Παιονία (γενικός έφορος).

Στις 15 Αυγούστου 1946, επιστρέφοντας από την Αξιούπολη, δολοφονήθηκε από τον Βασίλειο Μαρτινίδη, πρώην μαθητή του, για πολιτικούς λόγους. Είχε, άλλωστε, ξεκινήσει και ο εμφύλιος πόλεμος και οι δύο άντρες βρέθηκαν πολιτικά αντιμέτωποι. Ο Σιδηρόπουλος θάφτηκε στο προαύλιο του σχολείου, στον ίδιο χώρο που αυτός είχε τοποθετήσει το σταυρό της Χατζηγεωργίου. Τιμήθηκε μετά θάνατον με βραβείο αρετής και χρυσό μετάλλιο από το Ροταριανό Όμιλο Θεσσαλονίκης. Το 1955 η Κοινότητα Ειδομένης ανήγειρε τάφο χτιστό και κλειστό που υπάρχει ως σήμερα.

Μετά το θάνατο του μακροβιότερου δάσκαλου της Ειδομένης για ένα έτος δεν λειτούργησε σχολείο. Το κτίριο κατελήφθη από την αστυνομία, επειδή βρισκόταν σε μικρό ύψωμα, οχυρώνοντάς το από τις επιθέσεις των ανταρτών κατά την εμφύλια διαμάχη. Το 1947, ελλείψει διδασκάλου, διορίσθηκε ως γραμματοδιδάσκαλος ο γραμματέας της Κοινότητας Φανού Πρόδρομος Δανιηλίδης. Η πληρωμή του γινόταν σε είδος, σιτάρι και σανό, από τους γονείς των μαθητών. Ως αίθουσα διδασκαλίας χρησιμοποιούνταν ως το 1950 το τότε κοινοτικό κατάστημα ή δωμάτια σπιτιών ή και αποθήκες. Το 1948 υπηρέτησε ο Ιωάννης Τσικρικάς και το 1948-49 ο Κουτσούμπας Κων/νος από τα Καλάβρυτα.

Την περίοδο του εμφυλίου φιλοξενήθηκαν και μαθητές των γειτονικών οικισμών (Χαμηλού, Δογάνη). Τη νύχτα της 8^{ης} προς 9^{ης} Ιανουαρίου 1949 το κτίριο του σχολείου δέχθηκε την επίθεση των ανταρτών εναντίον της αστυνομίας, που φιλοξενούσε, και στη διάρκεια της μάχης πυρπολήθηκε και αποτεφρώθηκε το κτίριο μαζί με τα αρχεία του σχολείου.

Γ' περίοδος (1950-1996)

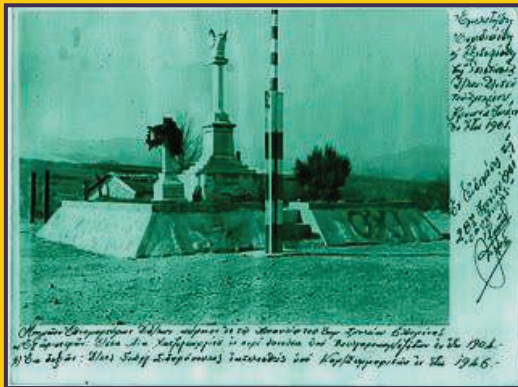
Το 1950 ξεκινάει το χτίσιμο του νέου κτιρίου. Πηγή χρηματοδότησης ο έρανος του Βασιλέως «Πρόνοια Συμμοριοπλήκτων», με πίστωση 117.000.000 δρχ., ανάδοχος εργολάβος ο Θεόδωρος Τσακηρίδης. Το κτίριο ανεγείρεται στον ίδιο χώρο με το προηγούμενο, δηλαδή στο ύψωμα που βρίσκεται στο κέντρο του χωριού, όπου υπάρχει και σήμερα.

Αποπερατώνεται το 1951. Το διδακτήριο έχει σχήμα ορθογωνίου παραλληλεπιπέδου, πετρόχτιστο, με σχέδιο ανάγλυφου μωσαϊκού εξωτερικού τοίχου. Έχει δύο αίθουσες, μία ανατολική και μία δυτική διαστάσεων 5 επί 8 μέτρων η καθεμιά και η πρόσοψή του είναι νότια. Στο μέσο των δύο αιθουσών υπάρχουν η είσοδος, με ένα τετράγωνο διάδρομο, και το γραφείο. Το δάπεδο είναι μωσαϊκό. Κάθε αίθουσα έχει τρία παράθυρα προς νότο και ένα προς βορρά. Είναι σκεπασμένο με κεραμίδια ευρωπαϊκού τύπου. Ακριβώς κάτω από τη δυτική αίθουσα υπάρχει ημιυπόγειος χώρος δύο δωματίων, χρησιμοποιούμενος άλλοτε ως αποθήκη ή εστιατόριο μαθητικών συσσιτίων ή και κατοικία δασκάλου.

Δεν ευρέθησαν στοιχεία δασκάλου για το 1949-50. Το 1950-51 δίδαξε η Οικονομίδου Ειρήνη, ενόσω το διδακτήριο χτιζόταν ακόμη, χρησιμοποιώντας το γυναικωνίτη της εκκλησίας ή το κοινοτικό κατάστημα ως αίθουσα. Το 1951-52, και αφού αποπερατώθηκε το νέο διδακτήριο, επί δίμηνο δίδαξε η Παπαδοπούλου Ειρήνη αντικατασταθείσα από τον Καραλή Θεόδωρο, ο οποίος παρέμεινε διευθυντής του σχολείου μέχρι το 1960. Από το 1957 ως το 1960 λειτουργεί και ως διτάξιο με την προσθήκη της Καπετανοπούλου Αναστασίας. Ενώ, δηλαδή, υπήρχαν δύο αίθουσες διδασκαλίας, ενώ ο αριθμός των μαθητών από το 1949 ως το 1957 κυμαινόταν από 59 ως 42, δεν εστάλη δεύτερος δάσκαλος, αν και οργανικά ήταν διτάξιο, με συνέπεια να δυσχεραίνεται το έργο του ενός και μοναδικού δασκάλου.

Το 1956 κατασκευάζονται και αφοδευτήρια, με συνολική δαπάνη 3.180 δρχ., στα ανατολικά του οικοπέδου. Το οικοπέδο του σχολείου είναι αρκετά μεγάλο, ώστε σ' αυτό να εκτείνεται γήπεδο διαστάσεων 90 επί 40 μέτρων το οποίο ισοπεδώνεται το 1961 και περιμετρικά φυτεύονται πεύκα. Στο μέσο του γηπέδου υψώνεται μαρμάρινο ηρώο που ανέγειρε η Κοινότητα Ειδομένης μαζί με το σταυρό της Αικατερίνης Χατζηγεωργίου και τον τάφο του Γεώργιου Σιδηρόπουλου. Λόγω της θέσης του οικοπέδου είναι δύσκολο οι μαθητές να παίζουν στο διάλειμμα όταν φυσά ο ισχυρός βοριάς. Το σχολείο το 1955 είχε 27 διέδρα θρανία και καθόλου εποπτικά μέσα εξαιτίας της καταστροφής του 1949.

Από το 1960 ως το 1964 διευθυντής του σχολείου είναι ο Κρυωνάς Ιωάννης. Το 1960-61 και το 1962-63 διδάσκει και η Αποστολίδου Ζωή (διτάξιο), καθώς και το 1961-62 ο Δημητρίου Γεώργιος. Κατά την κατανομή των τάξεων ο Δ/ντής του σχολείου (Κρυωνάς) αναλαμβάνει τις τέσσερις ανώτερες τάξεις, σε δύο τμήματα συνδιδασκαλίας εργαζόμενος 68 ημιώρια, και τη Δ/νση του σχολείου ενώ ο

Δημητρίου 72 ημιώρια στις τάξεις Α΄ και Β΄ συν τη Γεωγραφία Γ΄- Δ΄ τάξεων (Πρακτικό Συλλόγου Διδασκόντων του Δημοτικού Σχολείου Ειδομένης με αριθμό 2/26-5-1962.). Τον Οκτώβριο του 1963 με δωρεά υλικών από το Σώμα Προσκόπων Κιλκίς επισκευάζονται και συμπληρώνονται τα αφοδευτήρια.

Ο αριθμός των μαθητών από το 1957 ως το 1963 (λειτουργία διτάξιου) εγγίζει τους 40, έχοντας μια παροδική μείωση το 1959-61 στους 36 και 35. Από το 1963 ως το 1970 είναι σταθερά πάνω από 40, μέχρι και 47. Από τα στοιχεία που υπάρχουν αυτή την περίοδο λειτούργησε όμως ως μονοθέσιο. Τη διετία 1964-66 διδάσκει ο Χατζημιλάδης Γεώργιος. Προσπάθησε, με όλες τις δυσκολίες και δημιούργησε, στο χώρο του υπογείου, εστιατόριο μαθητικών συσσιτίων με τη βοήθεια των κατοίκων, της Κοινότητας και του Υπουργείου (Γεώργιου Χατζημιλάδη, Δ/ντή του Σχολείου, Έκθεσι λειτουργίας Μαθητικών Συσσιτίων, Ειδομένη, αρ. πρωτ. 122/10-12-1964.). Από το 1966 ως το 1970 διδάσκει ο Κοσόγλου Θεόδωρος, ο οποίος κάνει προσπάθειες για να κατασκευασθεί κατοικία δασκάλου από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων, αλλά δεν το κατορθώνει.

Το 1970 διορίζονται ο Βούζας Δημήτριος, ως διευθυντής, και η Μόσχοβα Αικατερίνη. Μέχρι και το 1978 το σχολείο λειτουργεί ως διθέσιο. Λόγω της μετεκπαίδευσης του Βούζα Δημήτριου στο Μαράσλειο Διδασκαλείο, από το 1975 μέχρι το 1978 αναλαμβάνει διευθύντρια η Μόσχοβα Αικατερίνη, αλλά το σχολείο εξακολουθεί να λειτουργεί με δύο εκπαιδευτικούς. Το 1975-76 διδάσκουν στην αρχή και η Ναλμπάντη Ζωή, την οποία αντικαθιστά η Μισσιώνη Σταυρούλα. Η τελευταία θα διδάξει και την επόμενη χρονιά 1976-77. Τη χρονιά 1977-78 επιστρέφει και ο Δημήτριος Βούζας. Στην κατανομή των τάξεων αυτή τη χρονιά η Δ/ντρια αναλαμβάνει τις τάξεις Α΄-Β΄ και Γ΄ με σύνολο ωρών διδασκαλίας 31 και ο δάσκαλος τις τάξεις Δ΄ και Ε΄-ΣΤ΄ με σύνολο 30 ½ ωρών διδασκαλίας (Πρακτικό Προσωπικού Δημ. Σχ. Ειδομένης με αρ. 2/18-9-1977 «Περί κατανομής τάξεων και ωρών διδασκαλίας».).

Το 1973 κατασκευάζονται παιδική χαρά (κυλίσθρα, μύλος, αιώρα, τραμπάλες) και βόλεϊ συνολικής αξίας 25.000 δρχ. (Πρακτικό της Σχολικής Εφορίας του Δημ. Σχ. Ειδομένης «Περί εγκρίσεως, κατασκευής, προμήθειας και εγκατάστασης παιδικής

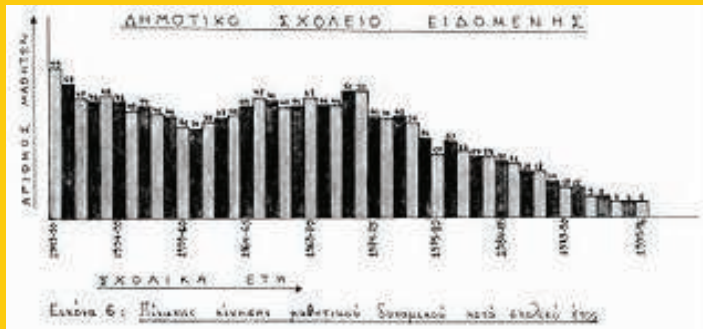
χαράς», αρ. 8/26-11-1973.). Το 1974 αποφασίζεται η περίφραξη του προαυλίου με τσιμεντότοιχο και κιγκλιδώματα, η επένδυση των αφοδευτηρίων με καινούρια υλικά και ο υδροχρωματισμός διδακτηρίου και αφοδευτηρίων (Πρακτικό αρ. 3/7-5-1974 της Σχολικής Εφορίας του Δημ. Σχ. Ειδομένης για το σκοπό αυτό.). Η θέρμανση των αιθουσών γίνεται πλέον με σόμπες πετρελαίου, ενώ τις προηγούμενες δεκαετίες με ξυλόσομπες. Κατασκευάζεται σύστημα πέντε υπαίθριων βρυσών στα δυτικά του προαυλίου.

Ο αριθμός των μαθητών παρουσιάζει μια σταθερότητα, κατ' έτος πάνω από τους 40. Το 1972-1974 ανέρχεται στους 50, επειδή φοιτούν και μαθητές (πέντε) από το κλειστό την περίοδο εκείνη σχολείο του Δογάνη. Από το 1978 όμως αρχίζει η σταδιακή μείωση. Μέχρι το κλείσιμό του το 1996 ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία, από 31 το 1978 στα 6 το 1996. Το 1978 χάνει και την οργανικότητα του διθέσιου και γίνεται πλέον μονοθέσιο. Το 1978-79 διδάσκει ο Τζιβάκης Βασίλειος και την τριετία 1979-82 ο Κωστόπουλος Κων/νος. Το 1980 αποφασίζεται η κατασκευή και λειτουργία πτηνολογικού κήπου στο προαύλιο του σχολείου, συντηρούμενος από τους μαθητές. Η συνολική δαπάνη ανήλθε στις 12.000 δρχ.(Σχολική Επιτροπή Δημ. Σχ. Ειδομένης «Απόφαση κατασκευής πτηνολογικού κήπου», πράξη 10η/10-5-5-1980.).

Τη διετία 1982-84 διδάσκει ο Παπαδόπουλος Παναγιώτης και το 1984-85 ο Πετρόπουλος Γεώργιος. Το 1985-86 ο Γιαπαλής Γεώργιος. Την επόμενη χρονιά 1986-87 για πρώτη φορά ο αριθμός των μαθητών κατεβαίνει κάτω από τους είκοσι (18) και διδάσκει ο Δουδάκης Στέφανος. Τα έτη 1987-89 δίδαξε ο Στογιάννος Ιωάννης και το 1989-90 η Τζιβόγλου-Ντίρλη Περιστέρα.

Το 1990-91 διδάσκει ο Χούνος Σεραφεΐμ. Στις 21-12-1990 γίνεται σεισμός στην περιοχή μας (επίκεντρο η Γρίβα) και το σχολείο καθίσταται ακατάλληλο για διδασκαλία. Στις 9 Ιανουαρίου του 1991 αποφασίζεται από τη Σχολική Επιτροπή η μεταστέγαση του σχολείου στο κτίριο του κλειστού Παιδικού Σταθμού της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ειδομένη (Σχολική Επιτροπή Δημ. Σχ. Ειδομένης «Μεταστέγαση του σχολείου σε αίθουσα του Κρατικού Παιδικού Σταθμού Ειδομένης», πράξη 1^η/9-1-1991.). Εκεί θα διδάξουν επίσης το 1991-92 ο Ελεμές Κων/νος και το 1992-93 ο Μπίσης Χρήστος. Το κτίριο του σχολείου επισκευάστηκε τα δύο αυτά χρόνια (το 1991 κόβονται και μερικά δέντρα πεύκης που προξενούσαν προβλήματα, επειδή υπήρχε κίνδυνος πτώσης τους) και στις αρχές της σχολικής χρονιάς του 1993-94 το σχολείο επιστρέφει στο κτίριό του (Σχολική Επιτροπή Δημ. Σχ. Ειδομένης «Μεταστέγαση του σχολείου στο επισκευασμένο διδακτήριο», πράξη 5^η/18-10-1993.).

Το 1993-94 διδάσκει η Τσαλή Βασιλική με έξι μόνο μαθητές που έχουν απομείνει. Το Δημοτικό Σχολείο Ειδομένης οδεύει προς το οριστικό του κλείσιμο. Θα αντέξει ακόμη δύο χρονιές, μέχρι το 1996. Οι δύο τελευταίοι δάσκαλοι ήταν ο Γούναρης

Γεώργιος το 1994-95 και η Βλάχου Λαμπρινή το 1995-96. Το σχολείο αναστέλλει προσωρινά τη λειτουργία του (δηλαδή οριστικά) και από το σχολικό έτος 1996-97 οι μαθητές του φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο Πλαγίων μεταφερόμενοι

καθημερινά με ταξί. Το 2000 έχουν απομείνει τρεις.

Το κτίριο του σχολείου παραμένει σύμβολο του χωριού Ειδομένη, έχουν απομείνει λίγα έπιπλα και βιβλία και η μόνη χρησιμότητα είναι στις εκλογές, όταν μετατρέπεται σε εκλογικό κέντρο του Δημοτικού Διαμερίσματος Ειδομένης του Δήμου Αξιούπολης. Πρόσφατα έχει παραχωρηθεί στον Μορφωτικό σύλλογο Ειδομένης και έχει στεγαστεί το γυναικείο τμήμα του Συλλόγου Καθώς και το στέκι νέων του χωριού.